

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13.11.2002, sp. zn. 6 Tdo 876/2002, ECLI:CZ:NS:2002:6.TDO.876.2002.1

Číslo: 9/2004

Právní věta: Podmínkou trestní odpovědnosti pachatele za trestný čin pojistného podvodu podle § 250a odst. 1 tr. zák. není, aby pojišťovna jednala v omylu, resp. aby jednání pachatele vedlo k omylu pojišťovny, na základě kterého by poskytla pojistné plnění. K trestnosti tohoto činu se rovněž nevyžaduje, aby pachatel skutečně vylákal pojistné plnění, na něž mu nevznikl nárok. Pokud však pachatel vyláká pojistným podvodem takové pojistné plnění, může jít podle jeho výše o způsobení škody, která podmiňuje použití vyšší trestní sazby ve smyslu § 250a odst. 3, 4 a 5 tr. zák.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 13.11.2002

Spisová značka: 6 Tdo 876/2002

Číslo rozhodnutí: 9

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Pojistný podvod

Předpisy: § 250a tr. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněné M. J. proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 12. 4. 2002, sp. zn. 6 To 205/2002, jako soudu odvolacího v trestní věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 4 pod sp. zn. 37 T 175/2000.

Z odůvodnění:

Obviněná M. J. byla rozsudkem obvodního soudu uznána vinnou pokusem trestného činu pojistného podvodu podle § 8 odst. 1, § 250a odst. 1, odst. 4 písm. b) tr. zák. Za tento trestný čin byla obviněná odsouzena podle § 250a odst. 4 tr. zák. k trestu odnětí svobody v trvání 24 měsíců s podmíněným odkladem výkonu trestu podle § 58 odst. 1, § 59 odst. 1 tr. zák. na zkušební dobu v trvání 4 roky.

Proti odsuzujícímu rozsudku soudu prvního stupně podala obviněná M. J. odvolání, na základě kterého odvolací soud podle § 258 odst. 1 písm. b), d) tr. ř. napadený rozsudek zrušil v celém rozsahu a podle § 259 odst. 3 písm. a) tr. ř. znovu rozhodl tak, že s ohledem na novelizaci trestního zákona účinnou od 1. 1. 2002 a se zřetelem k ustanovení § 16 odst. 1 tr. zák. uznal obviněnou vinnou pokusem trestného činu pojistného podvodu toliko podle § 8 odst. 1, § 250a odst. 1, 3 tr. zák., kterého se dopustila tím, že na základě pojistné smlouvy uzavřené dne 26. 5. 1999 mezi ní a

pojišťovnou C., a. s., dopisem opatřeným datem 27. 1. 2000 uplatnila nárok na pojistné plnění z titulu pojistné události, ke které mělo dojít odcizením vozidla tovární značky Audi A4 dne 26. 1. 2000 v P., poté dne 22. 2. 2000 uvedená pojišťovna zaslala kopie platebních příkazů osvědčujících uhrazení čtvrtletních splátek ročního pojistného ze dne 28. 7. 1999 a ze dne 29. 10. 1999, znějících vždy na částku 8139 Kč a podmiňujících trvání pojištění, které byly označeny otiskem razítka IPB, a. s., pobočky v R., kde byla v té době zaměstnána, přestože věděla, že pojistné neuhradila, a tohoto jednání se dopustila se záměrem získat pojistné plnění ve výši 476 100 Kč ke škodě pojišťovny C., a. s., ve prospěch majitele vozidla D. C., a. s., aby vzniklou škodu nemusela hradit sama, avšak k plnění nedošlo. Za to byla odsouzena odvolacím soudem podle § 250a odst. 3 tr. zák. k trestu odnětí svobody v trvání 20 měsíců s podmíněným odkladem jeho výkonu na zkušební dobu 3 roky.

Proti výroku o vině i trestu shora citovaného rozhodnutí městského soudu podala obviněná M. J. dovolání, a to z důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., neboť je přesvědčena, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku, který podle obviněné nenaplnil zákonné znaky skutkové podstaty pokusu trestného činu pojistného podvodu. Dovolatelka v tomto ohledu uvedla, že kopie platebních příkazů byly pojišťovně zaslány až na výslovnou výzvu její pracovnice, aby se s konečnou platností vyjasnilo, proč nedošly pojišťovně platby, které chtěla učinit. Podání obviněné ze dne 27. 1. 2000 bylo jen splněním povinnosti oznámit škodu a podle pojišťovací praxe ani k plnění ze strany pojišťovny vést nemohlo, přičemž důkazy k této skutečnosti, které obviněná navrhovala, nebyly provedeny. Obviněná byla navíc vyzvána ke skutečnému oznámení pojistné události na předepsaném formuláři, avšak toto oznámení již neučinila, čímž dala jednoznačně najevo, že o žádné plnění neusiluje. Soudy obou stupňů přitom podle názoru obviněné v rozporu se zákonem vybraly verzi pro obviněnou méně příznivou a navíc s ohledem na všechny okolnosti případu méně logickou.

Dále dovolatelka namítla, že k naplnění skutkové podstaty trestného činu pojistného podvodu podle § 250a odst. 1 tr. zák. je nutné uvedení nepravdivých či zkreslených údajů při uplatnění nároku na plnění, avšak obviněná nárok relevantním způsobem neuplatnila a navíc neuvedla nepravdivé údaje. Ze zasláných příkazů k úhradě jednoznačně vyplynulo, že s ohledem na evidentně nesprávné číslo účtu nemohly být platby pojišťovně doručeny a předmětné údaje nemohly vést k omylu pojišťovny, na základě kterého by obviněná poskytla pojistné plnění. Otázka pravdivosti či nepravdivosti údajů je tak podle názoru obviněné klíčovou otázkou pro posouzení její viny.

V závěru svého dovolání obviněná navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil rozsudek městského soudu a rozhodl sám zprošťujícím rozsudkem.

Státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství k podanému dovolání uvedla, že dovolání je zjevně neopodstatněné, neboť námitky obviněné jsou v podstatě totožné s námitkami uplatněnými v řízení před odvolacím soudem, který se však s nimi již dostatečně vypořádal v odvolacím řízení. Státní zástupkyně proto navrhl, aby dovolací soud dovolání obviněné M. J. podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl.

Nejvyšší soud jako soud dovolací po zjištění, že dovolání bylo podáno včas, oprávněnou osobou a proti rozhodnutí, proti kterému je přípustné, dospěl k následujícím závěrům:

Pokud dovolatelka vytýká napadenému rozhodnutí odvolacího soudu skutkové vady, jejichž existenci spatřuje především v neprovedení důkazů v takovém rozsahu, aby mohl soud po právní stránce správně zhodnotit posuzovaný skutek, není dovolací soud oprávněn tyto vady posoudit, protože jde o výhrady, které stojí mimo uplatněný dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. a nenaplnějí ani jiný důvod dovolání. Námitky obviněné však částečně směřují proti právnímu posouzení skutku jako trestného činu pojistného podvodu, takže v tomto ohledu se dovolání obviněné opírá o zmíněný dovolací důvod.

Ze skutkové věty výroku o vině napadeného rozsudku soudu druhého stupně vyplývá, že podvodné jednání obviněné spatřoval odvolací soud v tom, že uplatnila nárok na plnění z pojistné smlouvy z titulu pojistné události, ke které mělo dojít odcizením vozidla, poskytla pojišťovně C., a. s., kopie platebních příkazů osvědčujících uhrazení dvou čtvrtletních splátek ročního pojistného, jejichž úhrada podmiňovala trvání pojištění, a tím i pojistné plnění ze strany pojišťovny, byť věděla, že pojistné neuhradila, tudíž na plnění z pojistné události jí nevznikl právní nárok, přičemž svým jednáním zamýšlela vylákat od pojišťovny pojistné plnění ve výši 476 100 Kč ve prospěch leasingové společnosti, aby náhradu za odcizené vozidlo nemusela platit sama. Jak je patrné z tzv. právní věty výroku o vině napadeného rozsudku, městský soud považoval trestný čin za spáchaný tím, že při uplatnění nároku na plnění z pojistné smlouvy obviněná uvedla nepravdivé údaje v úmyslu spáchat trestný čin, k jehož dokonání však nedošlo, přičemž její jednání bezprostředně směřovalo ke způsobení škody nikoliv malé na cizím majetku.

K tomu Nejvyšší soud připomíná, že trestného činu pojistného podvodu podle § 250a odst. 1 tr. zák. se dopustí ten, kdo při sjednávání pojistné smlouvy nebo při uplatnění nároku na plnění z takové smlouvy uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí. Pojistná smlouva je tedy právní skutečností, na jejímž základě vzniká, trvá i zaniká smluvní pojištění, přičemž pojištěnému přísluší ze zákona právo na plnění z pojistné události, a to na podkladě pojistné smlouvy. Důležité je přitom jen uvedení nepravdivých nebo hrubě zkreslených údajů nebo zamlčení podstatných údajů pachatelem, ale není třeba prokazovat, že druhá strana jednala v omylu, tedy že pravdivé či úplné skutečnosti jí nebyly známé.

Námítka dovolatelky, podle níž k naplnění zákonných znaků skutkové podstaty trestného činu pojistného podvodu podle § 250a odst. 1 tr. zák. nestačí uvedení nepravdivých či hrubě zkreslených údajů při uplatnění nároku na plnění z pojistné smlouvy, nemůže s ohledem na shora rozvedené skutečnosti obstát. K trestní odpovědnosti pachatele za trestný čin pojistného podvodu podle citovaného ustanovení se nevyžaduje, aby pojišťovna jednala v omylu, resp. aby jednání pachatele vedlo k omylu pojišťovny. Proto v posuzovaném případě nebylo třeba prokazovat, zda kopie platebních příkazů osvědčujících uhrazení čtvrtletních splátek ročního pojistného, které obsahovaly nesprávné číslo účtu pojišťovny a které obviněná předložila při uplatnění nároku na pojistné plnění, by mohly vést k omylu pojišťovny, na jehož základě by poskytla pojistné plnění. Základní skutková podstata trestného činu pojistného podvodu podle § 250a odst. 1 tr. zák. rovněž není vázána na způsobení škody či dosažení obohacení ani na úmysl pachatele směřující ke způsobení takového následku. Proto ani úmysl pachatele nemusí nutně směřovat k vylákání pojistného plnění, resp. k vylákání pojistného plnění nemusí skutečně dojít. Pokud však vylákáním pojistného plnění, na které nevznikl nárok, je způsobena škoda, podle její výše mohou být naplněny i znaky kvalifikované skutkové podstaty podle § 250a odst. 3, 4 a 5 tr. zák.

S ohledem na skutečnosti rozvedené v předcházejících odstavcích dospěl Nejvyšší soud k závěru, že popis skutku uvedený ve výroku rozsudku městského soudu odpovídá použité právní kvalifikaci, přičemž svá skutková zjištění a právní závěry odvolací soud podrobně rozvedl v odůvodnění rozsudku, kde se rovněž logicky a přesvědčivě vypořádal s námitkami obviněné uplatněnými v odvolacím řízení.

Z těchto důvodů dospěl dovolací soud k závěru, že dovolání obviněné M. J. je zjevně neopodstatněné, neboť obviněná pouze opakuje námitky v řízení již dříve uplatněné, s nimiž se soudy obou stupňů dostatečně a logicky vypořádaly.

Nejvyšší soud proto dovolání obviněné M. J. jako zjevně neopodstatněné podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl v neveřejném zasedání konaném ve smyslu § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř., aniž byl však oprávněn postupovat podle ustanovení § 265i odst. 3, 4 tr. ř.